Helsingin kaupungin HKL –liikelaitos – Affärsverket Helsinfors stads trafikverk HST

Viraston toimintaympäristön muutokset

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset 2017 talousarvioon

Vuonna 2017 HKL:n ulkoisessa toimintaympäristössä ei ole tapahtumassa sellaisia merkittäviä muutoksia, joilla olisi suoria vaikutuksia HKL:n talousarvioon vuonna 2017.

Arvio palvelujen kysynnän ja tuotantotapojen kehityksestä 2017-2019

Länsimetron liikenne käynnistyy vuonna 2017. Metron paikkakilometrit tulevat lisääntymään yli 90 %:lla vuodesta 2016 vuoteen 2017. HKL tulee vastaamaan länsimetron liikennöinnistä ja radan ylläpidosta. Lisäksi HKL vastaa isännöitsijänä uusien metroasemien ylläpidosta.

Raitioliikenteen kehittämissuunnitelman toteuttaminen lisää ajokilometrejä yhteensä noin 7 %:lla vuodesta 2016 vuoteen 2019.

Kilpailuttaminen

HKL noudattaa hankinnoissaan erityisalojen hankintalakia, kaupungin hankinta-ohjeita ja niiden perusteella laadittuja sisäisiä kilpailuttamisen, hankintapäätösten laatimisen sekä tilaamisen menettelytapaohjeita.

HKL:ssa on käytössä sähköinen kilpailutusjärjestelmä Cloudia, joka täyttää Hankintadirektiivin 2014/17/EU vaatiman hankinta-asiakirjojen sähköisen saatavuuden vaatimukset. Kilpailutusjärjestelmän käyttö on myös Helsingin kaupungin hankintastrategian mukaista.

Riskienhallinta

Liikennelaitoksen yksiköt ja johtoryhmä ovat arvioineet HKL:n toimintaympäristöön ja liikenteen hoitoon liittyviä riskejä. Kaupunkiraideliikennelain edellyttämä turvallisuusjohtamisjärjestelmä on laajentanut riskienhallinnan osaksi yksiköiden päivittäistä toimintaa.

Työyhteisöjen ja toimintojen riskienhallinnasta nostetaan merkittävät riskit liikelaitostason riskienhallintaan, jossa riskeille tehdään riskikuvaukset ja määritellään toimenpiteitä, joilla riskien toteutumisen vaikutuksia lievennetään ja toteutumisen todennäköisyyttä pienennetään. Suunnitelmakaudella riskikuvauksien ja toimenpiteiden vuosittainen tarkistaminen muutetaan jatkuvaksi toiminnaksi ja osaksi johdon katselmusta.

Riskeille määriteltyjä toimenpiteitä on pyritty sisällyttämään suunniteltuihin investointihankkeisiin. Kaikkien investointihankkeiden perustietoihin kuuluu hankkeen oma riskinarviointi.

Merkittävimmät riskit liittyvät isojen investointien

Förändringar i verkets omvärld

Hur förändringar i omvärlden påverkar budgeten för år 2016

Konkurrensutsättning

Riskhantering

etenemiseen ja niiden aikataulujen yhteensovittamiseen.

Automaattimetron sopimuksen purkamisen jälkeinen järjestelmän hankinta länsimetron liikenteen ohjaukseen on valmistunut ja sen laajentaminen vanhan metron alueelle on alkanut. Siirtymäaika ennen järjestelmän valmistumista aiheuttaa häiriöitä metroliikenteen hoitamiseen, koska vanhan ja uuden järjestelmän yhteensovittamisessa on jouduttu tekemään poikkeustilanteiden hoitoa vaikeuttavia rajoituksia.

Siemensin automaattimetrosopimusten purkamisen oikeuskäsittely osapuolten korvausvaatimuksista jatkuu pitkään suunnitelmakaudelle.

Kaupungin strategiaohjelma viraston toiminnassa

Strategiaohjelman toteuttaminen viraston toiminnassa

Hyvinvoiva helsinkiläinen

HKL on luova ja aktiivinen liikkumisen kehittäjä. HKL on vahvistanut paikkansa kaupunkilaisten sydämissä asiakaslähtöisenä, turvallisena ja luotettavana esteettömien liikkumispalveluiden toteuttajana. Arki HKL:n kanssa on helppoa.

Elinvoimainen Helsinki

Vuonna 2024 HKL:n tuottama raitio- ja metroliikenne on kasvanut merkittävästi. HKL on mahdollistanut Helsingin seudun väestökasvun hallitun etenemisen toteuttamalla onnistuneesti lukuisia yhteiskunnalle tärkeitä joukkoliikenteen infrastruktuurihankkeita sekä kehittämällä ja tuottamalla kestäviä liikkumispalveluita. HKL:n kanssa kasvun liike on hallittua ja kestävää.

Toimiva Helsinki

HKL on edelläkävijä kaupunkilaisten arkea helpottavien liikkumispalveluiden kehittäjänä ja tuottajana. HKL:n liike perustuu osaamiseen ja jatkuvaan kehittymiseen.

Tasapainoinen talous ja hyvä johtaminen

HKL on haluttu kumppani ja vastuullinen yhteiskunnan edun vaalija. Omistaja ja tilaajat (kaupunki, HSL, Länsimetro Oy) arvostavat HKL:ää, jonka toiminta on laadukasta ja taloudellisesti kilpailukykyistä myös kansainvälisesti arvioituna. HKL:n kanssa yhteistyön liike on ennakoitavaa ja tuloksellista.

HKL on haluttu työnantaja. Hyvän johtamisen ja osallistavan henkilöstöpolitiikan ansiosta henkilöstö voi hyvin. HKL tarjoaa mahdollisuuden merkityksellisen työn tekemiseen ja työssä kehittymiseen. HKL:n liikkeessä jokainen työ on merkityksellinen ja jokaisella työntekijällä on merkitystä.

Viraston henkilöstösuunnitelma 2017–2019

HKL:n henkilömäärä on keskimäärin 1 295 henkilöä vuonna

Hur stadens strategiprogram följs vid verket

Hur strategiprogrammet följs vid verket

Verkets personalplan 2016–2018

2019. Vuodesta 2016 henkilömäärä kasvaa 120 henkilöllä.

Metronkuljettajien määrä lisääntyy 42 henkilöllä ja raitiovaununkuljettajien määrä 44 henkilöllä vuodesta 2016 vuoteen 2019. Länsimetron liikenteen alkaminen nostaa metronkuljettajien määrää. Raitioliikenteessä raitioliikenteen kehittämissuunnitelman mukaiset liikenteen laajennukset lisäävät kuljettajien tarvetta vuosina 2017-2019.

Liikenteen laajennukset lisäävät henkilöstöä myös vaunukaluston sekä infran kunnossapidossa. Hallinnossa henkilömäärä pysyy suunnittelukaudella lähes samalla tasolla.

Viraston tilankäyttösuunnitelma 2017–2026

Koskelan raitiovaunuvarikon laajennussuunnitelma on otettu uuteen valmisteluun vuonna 2016. Koskelan suunnittelu sisältyy laajempaan varikkoja koskevaan tarvekartoitukseen. Tarvekartoituksessa merkittävin vaikutus on Raide-Jokerilla, Kruunusillat-hankkeella ja kantakaupungin raitiotieverkon laajenemisen aikataululla sekä kalustohankintojen etenemisellä. Näiden merkittävien hankkeiden ja suunnitelmien pohjalta linjataan tulevien vuosien varikkoratkaisut. Koskelan varikon muutostyöt voivat käynnistyä aikaisintaan 2017. Tavoitteena on sovittaa varikkohankkeiden aikataulu edellä mainittujen hankkeiden aikatauluihin.

Tilankäytön tehostaminen on tunnistettu yhdeksi toiminnan kehittämisalueeksi ja HKL on kirjannut vuosien 2016 - 2020 tavoiteohjelmaan infra- ja kiinteistösuunnitelmien laadinnat osaksi omaisuuden hallinnan kehitysohjelmaa. Tässä yhteydessä selvitetään omien tilojen käyttötarkoitus ja tiloihin kohdistuvat tulevaisuuden toimenpiteet. Suunnittelun tavoitteena on määrätietoinen omaisuuden hallinta ja tilankäytön kriittinen tarkastelu.

Talousarvion vaikutus strategiaohjelman talousmittareiden edistämiseen

HKL:n toiminnallisissa tavoitteissa on kytkentä talousmittareiden edistämiseen, ennen kaikkea palvelujen yksikkökustannuksiin:

- Metroliikenteen laajeneminen Espooseen länsimetron valmistumisen myötä.
- Raitioliikenteen kehittämissuunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen (infra & liikennöinti).
- Liikennöintikustannukset per paikka-km laskevat (positiivinen tuottavuuskehitys)

Tietotekniikan hyödyntäminen ja sähköinen asiointi

Tietotekniikkaohjelman toteuttaminen

HKL parantaa huollon ja kunnossapidon laatua ja dokumentointia kehittämällä ja laajentamalla vuonna 2016 hankittua metron huollon ja kunnossapidon ohjausjärjestelmää. Aloitetaan yhteistoiminnallisuuden kehittäminen länsimetron huoltojärjestelmän kanssa. Turvallisuuden hallintaa parannetaan aloittamalla uudelleen metron tilannekuvajärjestelmän kehittäminen. Hankitaan

Verkets plan för lokalanvändningen 2016–2025

Hur budgeten främjar de ekonomiska mätarna i strategiprogrammet

IT och elektronisk kommunikation

Hur IT-programmet genomförs

varastojen hallintaa ja etätyömahdollisuuksia parantavia ratkaisuja.

Sähköisen asioinnin kehittämishankkeet

HKL:llä ei ole sähköisen asioinnin kehittämishankkeita. Vuodesta 2010 alkaen Helsingin seudun liikenne (HSL) on vastannut joukkoliikenteen sähköisen asioinnin järjestelmistä. Merkittävä osa HSL:n lippuautomaateista ja infonäytöistä sijaitsee HKL:n omistamissa ja hallinnoimissa kiinteistöissä, joissa HKL toimittaa HSL:lle kyseisten järjestelmien toimintaa mahdollistavia tietoteknisiä palveluita.

Utvecklingsprojekt inom elektronisk kommunikation

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Mål som granskas vid budgetuppföljningen

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

- Tilikauden tulos on vähintään nolla.
- Liikennöintikustannukset per paikka-km laskevat (positiivinen tuottavuuskehitys).
- Raitio- ja metroliikenteen asiakastyytyväisyys vähintään vuoden 2016 tasolla (tavoite täsmentyy vuoden 2016 lopussa)
- Raitio- ja metroliikenteen luotettavuus vähintään vuoden 2016 tasolla (tavoite täsmentyy vuoden 2016 lopussa)
- Matkustajien kokema järjestys ja turvallisuus paranevat (tavoite täsmentyy vuoden 2016 lopussa)

Bindande verksamhetsmål

Muut toiminnalliset tavoitteet

- Henkilöstötyytyväisyyskyselyssä mitattu johtamisen ja esimiestyön arvosana paranee
- Vakavista työtapaturmista johtuvien sairauspoissaolopäivien määrä laskee 5 %
- HKL:n strategisten kehitysohjelmien käynnistyminen.
- Raide-Jokerin valmistelu etenee suunnitelman mukaisesti
- Kruunusiltojen valmistelu etenee suunnitelman mukaisesti

Övriga verksamhetsmål

Energiatehokkuutta ja ympäristöä koskevat tavoitteet

- Kiinteistöissä tavoitetaso 48,2 GWh vuonna 2017 (2015: 49,2).
- Raitioliikenteessä tavoitteena on kulutustaso 47,6 MWh/milj. paikkakilometriä kohden vuonna 2017 (2015: 48,5).
- Metroliikenteessä tavoitteena on kulutustaso 22,2 MWh/milj. paikkakilometriä kohden vuonna 2017 (2015: 22,6).

Energieffektivitets- och miljömål

Määrä- ja taloustavoitteet

	2015	TA 2016	enn 2016	2017	2018	2019
Suoritetavoitteet						
Paikkakilometrit						
Raitioliikenne	593,9	618,0	614,2	659,7	727,5	731,0
Metroliikenne	2 165,2	2606,1	2 125,2	3 512,7	3 512,7	3 512,7
Yhteensä	2 759,1	3224,1	2739,4	4 172,3	4 240,2	4 243,6
Tehokkuus/taloudellisuus						
Liikeylijäämä-%	16,9	15,9	13,8	15,3	15,6	16,8
Koko pääoman tuotto-%	3,5	3,3	2,8	3,3	3,0	3,1
Sijoitetun pääoman tuotto-%	3,9	3,7	3,3	3,7	3,2	3,2
Omavaraisuusaste-%	60,1	48,2	50,5	44,4	38,7	34,8
Paikkakilometrikustannus, €	0,064		0,070	0,057	0,058	0,061
Toiminnan laajuustiedot						
Liikevaihto, milj. €	153,9	179,3	166,9	205,8	212,3	222,1
Liikevaihto/henkilö, 1000 €	142,1	154	142	163	165	172
Liikevaihdon muutos, %	1,5	15,8	8,4	23,3	3,2	4,5
Resurssit						
Henkilöstö keskimäärin	1 084	1167	1 175	1 264	1 288	1 295

Tuottavuuden toteutuminen 2015–2019 (tuottavuus 2014=100)

	2015	2016	enn 2016	2017	2018	2019
Tuottavuus (2014=100)	101		96	109	109	107

Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2015–2019

	2015	2016	enn 2016	2017	2018	2019
Toimistotilojen kokonaispinta-ala yhteensä m2	6 050		6 050	6 050	6 050	6 050
Toimistotilojen pinta-ala suhteessa toimistotilojen henkilömäärään m2/hlö	32		32	32	32	32

Rahoitus ja investoinnit

HKL nostaa uutta lainaa 605,0 milj. euroa vuosina 2017 - 2019. Omavaraisuusaste on 44,4 % vuonna 2017, 38,7 % vuonna 2018 ja 34,8 % vuonna 2019.

Liikennelaitoksen investointisuunnitelma kattaa vuodet 2017 - 2026. Investointien yhteissumma on 1 199,2 milj. euroa. Vuosien 2017 – 2026 suurin yksittäinen investointihanke on Raide-Jokeri, johon on varattu 10-vuotiskaudella 281,3 milj. euroa. Raide-Jokeria varten hankittavaan uuteen raitiovaunukalustoon on varattu 107,9 milj. euroa sekä Raide-Jokerin rataan ja varikkoon yhteensä 173,4 milj. euroa; ratavaraus sisältää vain Helsingin kaupungin osuuden.

Kruunusillat hankkeeseen on varattu 10-vuotiskaudella 257,2 milj. euroa, johon sisältyvät uudet raitiovaunut 76,8 milj. euroa ja uusi varikko 22,0 milj. euroa sekä raitiorata- ja siltainvestoinnit 158,4 milj. euroa.

Vuoden 2017 suurin yksittäinen investointihanke on meneillään olevan raitiovaunuhankinnan maksut 32,3 milj. euroa. Muita suuria hankkeita ovat Raide-Jokerin vaunujen ennakkomaksut 11,3 milj. euroa ja Hakaniemen metroaseman laajennus- ja muutostyöt 9,4 milj. euroa.

Vaikutus kaupungin talouteen

HKL maksaa kaupungille peruspääoman tuottoa 8,4 milj. euroa vuosittain. Lisäksi HKL palauttaa HSL:ltä laskuttamansa infran korkotulon kaupungille. Koron määrä on 18,9 milj. euroa vuonna 2017. Kaupunki maksaa HKL:lle suoraa tukea 20,7 milj. euroa. Kaupungin tuella HKL kattaa ne menot, mitä HKL ei pysty laskuttamaan HSL:ltä tai muulta taholta. Suoran tuen nousu edellisestä vuodesta johtuu länsimetron infrakuluista.

Kaiken kaikkiaan HKL:n nettovaikutus kaupungin budjettiin on 6,6 milj. euroa vuonna 2017.

Vuosina 2018 – 2019 nettovaikutus kaupungin budjettiin tulee olemaan 3,1 milj. euroa ja -1,4 milj. euroa.

HKL:lle maksettavan infratuen lisäksi liikelaitoksen tekemät investoinnit vaikuttavat kaupungin talouteen vuosittain niiden käyttöönoton jälkeen HSL:n kuntakohtaisen maksuosuuden kautta. HSL:n maksuosuuden kautta Helsinki osallistuu käytön mukaisesti tekemiensä joukkoliikenneinvestointien HSL:lle aiheuttamien infra-, operointi- ja yleiskulujen kattamiseen.